

Natàlia Cerezo

Esriptora i correctora

Tres anys després de debutar amb un excel·lent recull de relats, ‘A les ciutats amagades’, Natàlia Cerezo torna amb la novel·la ‘I van passar tants anys’ (Rata, 2021), on explica la vida d’una dona en un poble del Vallès Occidental durant el franquisme

PERE TORDERA

“Els pobles poden jugar en contra teva”

◆◆◆◆◆ Jordi Nopca

Els records són com posar-se “a nedar en una bassa un dia d’estiu” per a la protagonista i narradora de la primera novel·la de Natàlia Cerezo (Castellar del Vallès, 1985), *I van passar tants anys*. Publicada a Rata –igual que el seu debut, el recull de relats *A les ciutats amagades* (2018)–, hi explica la joventut i la primera maduresa d’una dona en un poble del Vallès Occidental des de la primera postguerra fins als aiguats torrencials del 25 de setembre del 1962, que van causar la mort de més de 700 persones. És una història que l’autora defineix com a “petita”, però que creix quan s’acaba el llibre i s’hi torna a pensar.

La protagonista de la novel·la, la Caterina, està inspirada en la teva iaia Carme.

M’agradava molt escoltar les seves històries. Sempre li demanava que m’expliqués les mateixes. Era molt pesada –jo, ella no–. La novel·la, la vaig començar després d’*A les ciu-*

tats amagades, però havia fet molts intents d’escriure-la des que era petita. Vaig arribar a fer un recull d’històries escrit a mà amb dibuixos i tot, quan era molt petita... Més endavant ho vaig tornar a intentar amb relats, des de l’assaig i fins i tot en forma d’històries per a nens.

La lectura és molt important per al personatge. Ho era per a la teva àvia?

Molt. Tenia una gran passió per llegir. Era una de les seves vàlvules d’escapament, igual que el teatre.

El llibre ens trasllada al Vallès Occidental, on abundava el sector tèxtil. L’acció transcorre sobretot a finals dels 50 i principis dels 60, amb el precedent dolorós de la Guerra Civil. Descrius un món opressiu.

Si una dona tenia algun interès fora del que tocava –que era trobar un marit i tenir fills–, poca cosa podia fer. A la novel·la, la lectura es con-

“SI UNA DONA TENIA ALGUN INTERÈS FORA DEL QUE TOCAVA, POC COSA PODIA FER”

verteix en una activitat clandestina perquè al Gustau, el marit de la Caterina, no li agrada que la seva dona llegeixi.

Una de les escenes més impressionants és quan l’home troba la biblioteca secreta de la Caterina i la crema.

Hi ha alguna cosa molt poderosa en el fet de cremar llibres. Estàs fent desaparèixer objectes que transmeten coneixement... Però, més enllà d’això, és un símbol terrible i potent.

Els llibres representen la possibilitat de somiar i viure altres vides. Fins i tot això anul·la el marit.

Quan li preguntava a la meua àvia per què s’havia casat em deia que era el que tocava. Quan li demanava per què havia tingut fills, responia que era el que havia de fer. Devia ser molt comú a l’època no tenir cap alternativa. La Caterina ha perdut els germans a la guerra i és l’única filla

que queda. La seva responsabilitat és formar una família.

La Caterina troba feina en una fàbrica tèxtil, es fa amiga de la Rita i comencen a fer teatre juntes.

La Rita és tot el que la Caterina voldria ser i no pot, és una mena de mirall distorsionador. Què li hauria passat si s’hagués quedat embarassada sense voler? Com hauria estat la seva vida si se n’hagués anat a Barcelona?

Representa el perill, el camí que no ha d’agafar.

És com aquelles pel·lícules de terror en què al final només sobreviu la noia verge perquè és la que s’ha comportat millor. Compte amb el que fas perquè pot ser que no et surti bé: aquesta seria la moralitat de l’època que explico.

Encara que es casi i tingui fills, la Caterina no és feliç.

Hi ha una tensió entre el que creu que ha de fer i el fet de sentir-se atrapada. Va acumulant ràbia.

Fins i tot durant l’embaràs: “El nen em creixia a la panxa com creixia la meua ràbia”.

Parlo d’una vida plena de renunciès, però també d’intentar mantenir el que tens a dins, la identitat més íntima.

En un poble com el del llibre, on els rumors corren com la pólvora, sembla molt difícil d’aconseguir-ho.

Els pobles han estat sempre llocs molt tancats i poden jugar en contra teva. Això no ha canviat tant. Recordo que una vegada, quan era petita, anava agafada de la mà d’un noi al poble on vivia i la notícia falsa que va acabar corrent va ser que ens havien vist enrotllant-nos en un portal.

A la novel·la potser hauries acabat casada amb aquell noi.

La vida no es podia decidir gaire, aquells anys. Si coneixies algú, més o menys us enteníeu i l’home demanava al teu pare si acceptava que us caséssiu, ja estava tot fet. A la novel·la, en Gustau compleix el seu somni casant-se amb la Caterina i tenint-hi fills. El problema és que no tothom té somnis tan assumibles com ell. Què passa si voldries alguna altra cosa però no ets ni tan sols capaç d’identificar-la perquè no et permetes ni pensar-hi?

Enmig de tot aquest malestar arriba la riuada del 1962.

La riuada és una falsa promesa de canvi. Una mica com ha passat durant la pandèmia: al principi deien que en sortiríem convertits en més bones persones, però no ha anat així.

La teua iaia Carme va morir al febrer. No ha estat a temps de veure el llibre imprès. ¿El va poder llegir?

L’hi vaig portar la tardor passada, quan les mesures sanitàries es van relaxar una mica. El vaig imprimir amb guants perquè no sabia si el paper transmetia el virus o no i el vaig deixar al portal de casa dins un sobre. Em posa trista pensar que no li vaig arribar a dir mai que si he llegit tant ha estat gràcies al seu amor pels llibres i a les seves històries. La iaia ha estat la meua gran influència. ◆◆